

B & W-nota

Portefeuille Burgemeester
Auteur Pim Huurdeman
Telefoon 5113299
E-mail: wjmhuurdeman@haarlem.nl
CS/SB Reg.nr. CS/SB/2006/43
Te kopiëren: A,B
B & W-vergadering van 12-12-2006

Onderwerp

Het wijkgericht werken aangescherpt

Bestuurlijke context

De basis voor de aanscherping van het wijkgericht werken in Haarlem is gelegd in het Coalitieakkoord 2006-2010. Het is één van de vier prioriteiten van dit akkoord.

“Met een sterkere wijkaanpak en een verschuiving van beleid naar uitvoering richten wij ons nadrukkelijk op het concreet aanpakken van problemen, in samenwerking met bewoners en partners in de stad”.

Met de aanscherping van de wijkaanpak willen wij een nieuwe impuls geven aan de versterking van de betrokkenheid, zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid van bewoners voor hun directe woon- en leefomgeving.

Centraal element in de vernieuwde wijkaanpak is het werken met wijkcontracten. De essentie van een wijkcontract is dat daarin een verbinding tot stand wordt gebracht tussen bewonerswensen én het aanbod vanuit de gemeentelijke organisatie en partners die in het wijkgerichte werk in Haarlem actief zijn.

De vernieuwde wijkaanpak, die zich primair richt op de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, heeft belangrijke gevolgen voor de gemeentelijke organisatie en voor de samenwerking van de organisatie met bewoners, hun organisaties en partners in de stad.

In elk van de vijf stadsdelen hebben wij een wijk geselecteerd, welke als pilot gaat functioneren voor de nieuwe wijkaanpak. Het doel is om op basis van de ervaringen met deze pilots nog in deze collegeperiode de aanpak uit te rollen over alle wijken in de stad die daarvoor in aanmerking komen.

Het is nadrukkelijke de bedoeling om de hoofdlijnen van de wijkaanpak uit te werken in nauw overleg met bewonersorganisaties en partners die in het wijkgerichte werk actief zijn.

B&W-besluit:

1. Het college stemt in met de geschetste uitgangspunten van een nieuwe wijkaanpak.
2. Het college stemt in met een start in vijf pilot-wijken in 2007.
3. Het college kiest ervoor om bij de uitwerking van de nieuwe wijkaanpak nauw samen te werken met bewonersorganisaties en partners.
4. Het college legt haar besluit ter bespreking voor aan de Commissie Bestuur.
5. Communicatieparagraaf: De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.

Het wijkgericht werken aangescherpt

Voorstellen voor een nieuwe wijkaanpak in Haarlem

1. Coalitieakkoord 2006-2010 ‘Sociaal en Solide’

De basis voor de aanscherping van het wijkgericht werken in Haarlem is gelegd in het Coalitieakkoord 2006-2010. Het is één van de vier prioriteiten in dit akkoord:

“Met een sterkere wijkaanpak en een verschuiving van beleid naar uitvoering richten wij ons nadrukkelijk op het concreet aanpakken van problemen, in samenwerking met bewoners en partners in de stad”.

“Een leefbare stad en leefbare wijken is niet alleen een zaak van de gemeente alleen. Het is ook een verantwoordelijkheid van de bewoners en ondernemers. Deze verantwoordelijkheid kan het best worden waargemaakt in een gerichte wijkaanpak, waarin de activiteiten van de verschillende disciplines die voor die leefbaarheid zorg dragen (gemeente, politie, welzijnswerk, corporaties, bewonersorganisaties, bedrijfsleven) elkaar kunnen versterken. Het is daarbij van belang dat ook het gemeentebestuur zelf in de wijken aanwezig is. Elk van de vijf leden van het college krijgt een coördinerende verantwoordelijkheid voor een stadsdeel van Haarlem, in aansluiting op het beleid ‘Regie in de wijken’. Periodiek zal het voltallige college acte de presence geven in elk stadsdeel.”

“Veel van onze ambities voor de komende periode zijn samen te bundelen in een krachtige wijkaanpak. Daarmee is niet gezegd dat alle problemen wijkproblemen zijn, maar de schaal van de wijk biedt een uitstekend vertrekpunt om samen met bewoners en organisaties de problemen van de stad aan te pakken. Voor de fysieke ontwikkelingsprogramma’s en de aanpak van het onderhoud is dit reeds het geval. De sociale pijler zal hier sterker op worden aangesloten, of het nu gaat om het integraal jeugdbeleid of het koppelen van wonen, zorg en welzijn voor ouderen. In de wijken ligt de potentie om samen met buurtbewoners en uitvoerende organisaties tot concrete uitvoering te komen, waarbij fysieke investeringen hand in hand gaan met het versterken van de sociale structuur. Een aanpak op wijkniveau zal ook zorgen dat bewoners beter dan nu betrokken worden bij het bestuur van de stad. Daarmee vergroten we de herkenbaarheid van het beleid en daarmee het draagvlak voor de te nemen maatregelen.”

Het coalitieakkoord geeft in grote lijnen aan hoe de komende jaren de wijkaanpak georganiseerd gaat worden. In deze notitie werken we deze aanpak uit in concrete voorstellen die al op de korte termijn tot resultaten moeten leiden.

2. Beleid moet aansluiten bij de ervaringen met de uitvoering

De nieuwe wijkaanpak begint natuurlijk niet bij nul. Haarlem heeft een lange traditie in het wijkgericht werken. Het spreekt vanzelf dat we de goede ervaringen met de wijkaanpak meenemen in onze nieuwe voorstellen, maar ook dat we moeten leren van de minder goede ervaringen. In deze notitie willen we onze ervaringen met de wijkaanpak in Haarlem verbinden met de in het Coalitieakkoord vastgestelde uitgangspunten.

In de afgelopen tijd hebben we op een aantal fronten moeten constateren dat de gemeente in wijken en stadsdelen niet altijd even herkenbaar aanwezig is. Ondanks een grote gerichtheid op leefbaarheid en veiligheid in de wijken werd in ieder geval vanuit het perspectief van de burger niet altijd even effectief en efficiënt gewerkt. We horen uit de stad nog te veel de volgende geluiden:

- Niet altijd duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is. Wie gaat erover? Met name bij sectoroverstijgende zaken is dit een probleem. Als het probleem niet in de logica van onze organisatie past, komt de oplossing van het probleem tussen de wal en het schip terecht.
- De gemeente werkt niet slagvaardig, niet effectief genoeg. Er wordt nog te veel langs elkaar heen gewerkt. Men weet vaak niet van elkaar waarmee men bezig is.
- De afstemming tussen activiteiten van de verschillende afdelingen ontbreekt. Bestaat er wel een gemeenschappelijke agenda voor de aanpak van een wijk of stadsdeel? De gemeente moet meer de regie pakken.
- Het ontbreekt aan voldoende duidelijke gemeentelijke aanspreekpunten. Wie kan ik aanspreken als het om nieuwe zaken gaat of om zaken waarbij meerdere disciplines betrokken zijn.
- De gemeente communiceert niet duidelijk. Als het aan interne communicatie ontbreekt, wordt de gemeente door externen te vaak gezien als een veelkoppig monster dat met vele monden praat.
- De gemeente opereert te weinig vanuit het perspectief om dingen op te lossen. De gemeente is niet oplossingsgericht georganiseerd.
- De gemeente is soms een tegenmacht bij nieuwe, gewenste ontwikkelingen. De gemeente kan goed aangeven waarom bepaalde zaken niet kunnen, denkt niet mee.

Deze ervaringen hebben geleid tot een afnemend vertrouwen van burgers en partners in het gemeentebestuur en een afnemende betrokkenheid en participatie van bewoners.

Deze ervaringen hebben in de vorige collegeperiode al geleid tot een aantal verbeteringen (Regie in de wijken, aanpak Zomerzone, Delftwijk, etc), maar zullen nu scherper en concreter worden aangepakt.

3. Uitgangspunten voor de aangescherpte wijkaanpak

Voor de doorontwikkeling van het wijkgerichte werk hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De nieuwe wijkaanpak richt zich op de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid van de wijk.
- De burger is in de nieuwe wijkaanpak het vertrekpunt.
- Niet vrijblijvende samenwerking tussen burgers, partners en gemeente.
- Tussen de belangrijkste partijen in de wijkaanpak (bewoners, partners, gemeente) worden duidelijke, concrete en niet vrijblijvende afspraken gemaakt over de te behalen resultaten. Dus geen plannen en intenties zijn uitgangspunt voor de wijkaanpak, maar harde afspraken over gezamenlijk te behalen resultaten
- Een heldere regie rol voor de gemeente met een herkenbare rol voor het gemeentebestuur
- Een focus op de oplossing van concrete problemen, een gerichtheid op de uitvoering.
- De nieuwe wijkaanpak concentreert zich op die wijken in Haarlem die de meeste aandacht nodig hebben en de meeste resultaten worden verwacht.

4. Kenmerken van de wijkaanpak

De belangrijkste kenmerken van de wijkaanpak laten zich als volgt samenvatten:

- Gekozen wordt voor een bottom-up benadering. De ervaren problemen en gewenste oplossingen in de wijken zijn het uitgangspunt. De Leefbaarheidmonitor (die begin 2007 zal worden gehouden) biedt daartoe een goede basis. Waar nodig en mogelijk zal gebruik gemaakt worden van bewonersenquêtees.

- De aanpak wordt gekenmerkt door effectieve afstemming en samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en intensieve samenwerking tussen de gemeente en andere relevante partners in het gebied (bewonersorganisaties, politie, corporaties, welzijnswerk, etc.)
- Onder regie van de gemeente wordt een tweejarig wijkcontract opgesteld. In dit contract staan de belangrijkste uit te voeren inspanningen van betrokken partijen. Het contract komt tot stand na raadpleging van alle betrokken partijen.
- De gemeentelijke regie wordt gevoerd op het nivo van de vijf in Haarlem bekende stadsdelen. Op basis van analyses van en visie op deze stadsdelen worden de wijken aangewezen waarin met wijkcontracten wordt gewerkt.
- In het wijkcontract worden door de betrokken partijen niet vrijblijvende afspraken vastgelegd. Duidelijk is wie wat wanneer met welke middelen uitvoert.
- De gemeente ziet erop toe dat de afspraken worden uitgevoerd. (voortgangsbewaking, signaleren van stagnatie)
- De bestuurlijke betrokkenheid krijgt op verschillende manieren vorm. Het voltallig college is aanwezig wanneer in het betreffende wijk het wijkcontract wordt vastgesteld. Het jaar daarna bezoekt het college de wijk. Dit bezoek heeft het karakter van een schouw: wat gaat goed, wat kan beter?
- Elk lid van het college heeft een procesverantwoordelijkheid voor de gang van zaken in de wijken in een stadsdeel. Het kan zijn dat de procesverantwoordelijkheid botst met vakportefeuilles. Het is niet erg als de leden van het college zich met elkaars portefeuille bemoeien: het is een vruchtbare voedingsbodem voor collegiaal bestuur.

5. Aard en inhoud van het wijkcontract

Het afsluiten van wijkcontracten rond leefbaarheid en veiligheid neemt in de nieuwe wijkaanpak een prominente plaats in.

Wijkcontracten dienen in onze visie te voldoen aan de volgende kenmerken:

- zij komen voort uit bewonerswensen De contracten zijn dus geen opsomming van staand beleid. Activiteiten worden slechts in het contract opgenomen als deze aansluiten bij de verzamelde bewonerswensen.
- In het wijkcontract wordt een verbinding tot stand gebracht tussen bewonerswensen en het aanbod vanuit de gemeentelijke organisatie en de partners die binnen het wijkgericht werken actief zijn.
- het wijkcontract sluit aan bij een analyse van (gegevens over) veiligheid en leefbaarheid
- het wijkcontract is getoetst op financiële, personele en beleidsmatige haalbaarheid
- het wijkcontract kent een contractperiode van 2 jaar
- in het wijkcontract worden niet vrijblijvende afspraken gemaakt over wie (gemeente, bewoners, partners) wat, wanneer met welke middelen uitvoert en wordt door al deze partijen ondertekend.
- de afspraken in het wijkcontract worden uitgevoerd binnen de looptijd van het contract volgens het principe afspraak= afspraak
- bewoners worden uitgenodigd een actieve rol te spelen bij zowel het opstellen als het uitvoeren van het wijkcontract.
- om dit te bevorderen krijgen bewoners(organisaties) de beschikking over een eigen budget
- de gemeente neemt de coördinerende en aanjaagfunctie voor haar rekening: de gemeente heeft de regie.

Haarlem heeft vele wijken. Het zal niet mogelijk en nodig zijn om in alle wijken wijkcontracten af te sluiten. In een aantal wijken kan volstaan worden met de uitvoering van reguliere activiteiten. In onze nieuwe wijkaanpak concentreren wij ons op wijken die gezien hun problematiek om een gerichte aanpak vragen.

Afhankelijk van op te stellen stadsdeelanalyses zal worden bepaald welke wijken in deze collegeperiode voor de nieuwe wijkaanpak in aanmerking komen.

6. De wijkaanpak en de nieuwe organisatie

De nieuwe wijkaanpak stelt hoge eisen de ambtelijke organisatie. De nieuwe aanpak kan alleen slagen als de organisatie gericht is op de oplossing van concrete problemen en als er een goede afstemming is van de activiteiten van de verschillende gemeentelijke afdelingen. Ook vraagt de nieuwe wijkaanpak om een andere inzet van beschikbare budgetten. In de voorstellen met betrekking tot de nieuwe gemeentelijke organisatie is een prominente plaats weggelegd voor het wijkgericht werken. Het wijkgericht werken wordt een uitgangspunt voor de hele organisatie, maar wordt het meest zichtbaar in de nieuwe hoofdafdeling Wijkzaken. Deze hoofdafdeling heeft als voornaamste taak om met alle partijen die een bijdrage leveren aan een schone, hele en veilige woonomgeving tot een gezamenlijk gedragen aanpak te komen. De afdeling staat dicht bij de burger en fungeert als de ogen en oren van de organisatie. Wijkzaken is het knooppunt voor een brede gebiedsgerichte aanpak. Door zijn taken en opzet is Wijkzaken bij uitstek de afdeling die korte lijnen heeft met partners en wijkbewoners die zich inzetten voor een leefbare stad en signalen en problemen kan doorspelen aan de andere hoofdafdelingen. De hoofdafdeling Wijkzaken wordt in 2007 gebouwd en moet vanaf 2008 gaan functioneren.

7. Planning 2007-2009

Indien u uit het bovenstaande de indruk krijgt dat wij hoge verwachtingen en belangrijke ambities hebben met de nieuwe aanpak van het wijkgericht werken, dan klopt die indruk. Het is dan ook geen verandering die je met een druk op een knop kan realiseren. Zeker op dit terrein bestaan er geen blauwdrukken. Het is juist een kenmerk van deze aanpak dat het werkende weg ontwikkeld wordt, in nauwe samenwerking tussen de gemeente, bewoners en partners. Dat heeft zijn tijd nodig, maar tegelijkertijd willen we ook op korte termijn al de eerste resultaten boeken.

Daarom hebben wij besloten om te starten met een aantal pilots. In elk van de stadsdelen wordt één gebied, één wijk aangewezen, waar we met de nieuwe wijkaanpak gaan starten. Het doel van de pilots is om ervaring op te doen met deze nieuwe manier van werken, maar tegelijkertijd nu al te gaan werken aan oplossingen van concrete problemen zoals die door de burgers worden ervaren.

In grote lijnen koersen wij op de volgende planning:

- In het voorjaar van 2007 bereiden wij de start van vijf pilots voor. In deze pilotgebieden worden in mei 2007 wijkcontracten gesloten voor een periode tot 1 januari 2009.
- In 2007 wordt met de uitvoering van deze pilots ervaringen opgedaan met de nieuwe werkwijze. Op grond van deze eerste ervaringen willen wij per 1-1-2008 het aantal wijken waarin met een wijkcontract wordt gewerkt uitbreiden met nog eens vijf.
- Afhankelijk van de noodzaak en de ervaringen wordt in 2008 besloten of en met hoeveel wijken de wijkaanpak wordt uitgebreid. Het is in ieder geval onze ambitie om in deze collegeperiode de nieuwe wijkaanpak uit te rollen voor alle wijken die daarvoor in aanmerking komen.

8. Start in vijf pilot-wijken

In elk van de vijf stadsdelen hebben wij een wijk geselecteerd, die als pilot gaat functioneren voor de nieuwe wijkaanpak. Bij het kiezen van de pilot-wijken heeft een aantal overwegingen een rol gespeeld om tot een keuze te komen:

- Één pilot-gebied per stadsdeel
- Haalbaarheid van concrete resultaten binnen de contractperiode
- Betrokkenheid bewoners (wijkraden) en partners.
- De mogelijkheid om reeds geplande projecten en initiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid te integreren in de pilot
- Gebieden met een omvang van ca. 5000 inwoners
- Knelpunten in de pilot-gebieden. De Leefbaarheidsmonitor 2005 en ‘De staat van Haarlem’ (2006) zijn o.a. gebruikt als informatiebron over vraagstukken en knelpunten in de wijken.
- De pilot moet de mogelijkheden van wijkcontracten in verschillende typen van wijken onderzoeken.

Per pilot-wijk geven wij kort aan wat het karakter is van het gebied. Het spreekt voor zich dat we hier nog niet ingaan op de inhoud van het te sluiten wijkcontract. Het is immers een essentieel onderdeel van de nieuwe aanpak dat de inhoud tot stand komt in overleg met de bewoners en partners in de wijk.

a. Haarlem Noord: Delftwijk/Waterbuurt

Bestuurlijk verantwoordelijk: wethouder Maarten Divendal
 Ambtelijk verantwoordelijk: stadsdeelregisseur Jose van de Berg

Pilotgebied: Delftwijk/Waterbuurt	aantal inwoners	4397
	aantal woningen	2392

Type wijk: herstructureringswijk in het kader van de stedelijke vernieuwing. Voor de vernieuwing van de wijk is de Toekomstvisie Delftwijk 2020 en het Stedenbouwkundig Kader opgesteld. In Delftwijk loopt het IPSVproject ‘Een leven lang Delftwijk’ waarin is vastgelegd hoe de herstructurering van de wijk eruit zal zien. Er zijn in Delftwijk al afspraken gemaakt op het gebied van ontwikkeling en fysieke en sociale infrastructuur. Het wijkcontract is een aanvulling op deze afspraken en biedt de kans om de bewonersparticipatie en de sociale samenhang te versterken tijdens de herstructurering.

In Delftwijk zijn onderstaande aandachtspunten van belang bij de uitwerking van het wijkcontract:

- Het convenant interim beheer
- Uitwerkingsprogramma maatschappelijke voorzieningen
- Convenant ‘Delftwijk Leeft’
- Actieve bewonersgroep (Delftwijk Forum)
- Activiteiten voor jongeren
- De bestaande lokettenstructuur en WMO implementatie

b. Haarlem Zuid West: Leidsebuurt

Bestuurlijk verantwoordelijk: wethouder Chris van Velzen
 Ambtelijk verantwoordelijk: stadsdeelregisseur Hans Vriend

Pilotgebied Leidsebuurt	Aantal inwoners	4634
	Aantal woningen	2202

Type wijk: Vooroorlogse woonbuurt

De Leidsbuurt is een sterk versteende wijk met een bovengemiddelde betrokkenheid van bewoners bij de buurt in relatie tot een zeer lage waardering voor de woonomgeving. Vanuit dit perspectief moet het mogelijk zijn om bewoners meer te betrekken bij het beheer en het gebruik/misbruik van de openbare ruimte. Het wijkcontract is hiertoe een middel om afspraken te maken. Extra aandacht vraagt hierbij de jeugd in de wijk welke groep op dit moment vanuit de diverse partners al de nodige aandacht behoeft.

c. Schalkwijk: Boerhaavewijk

Bestuurlijk verantwoordelijk:	wethouder Jan Nieuwenburg
Ambtelijk verantwoordelijk	stadsdeelregisseur Menno Evers

Pilotgebied Boerhaavewijk	Aantal inwoners	6448
	Aantal woningen	2659

Type wijk: stadsuitbreiding 60^e jaren

De Boerhaavewijk is een wijk in verandering. Vanuit het programma Schalkwijk 2000+ zijn een aantal projecten in voorbereiding. In de overgangperiode tussen oud en nieuw moeten afspraken gemaakt worden over de leefbaarheid in deze periode. Het wijkcontract biedt hiertoe de mogelijkheid.

In de Boerhaavewijk zijn onderstaande aandachtspunten van belang welke mogelijk een rol spelen bij de uitwerking van het wijkcontract:

- beheer buitenruimte – afstemming corporaties en gemeente
- versterking en ondersteuning van bewonersgroepen
- participatie bewoners in onderhoud
- participatie scholen en bewoners
- benadering van overlastgevende bewoners/passanten
- Voorziening voor jongeren

d. Binnenstad: Vijfhoek en Heiligelanden

Bestuurlijk verantwoordelijk:	burgemeester Bernt Schneiders
Ambtelijk verantwoordelijk	stadsdeelregisseur Hans Vriend

Pilotgebied Vijfhoek en Heiligelanden	Aantal inwoners	3723
---------------------------------------	-----------------	------

Type wijk: Binnenstadswoonbuurten

In het Centrum zijn drie wijken te onderscheiden. Vijfhoek/Raaks/Doelen, Heiliglandend/de Kamp en Binnenstad. Als pilotgebied is gekozen voor alleen de eerste twee wijken, vanwege de schaalgrootte. Tevens is de woonfunctie in deze twee wijken de belangrijkste functie.

Naast deze pilot wordt ook gewerkt aan het Convenant II. Dit contract is vooral gericht op het economisch functioneren van het Centrum. Het convenant is een contract met de economische partners.

De uitwerking van deze twee contracten wordt op elkaar afgestemd.

In het Centrum zijn onderstaande aandachtspunten van belang welke mogelijk een rol spelen bij de uitwerking van het wijkcontract:

- Aanpak achterstallig onderhoud in de openbare ruimte in 2007

- Uitvoering van o.a de herinrichting van de Grote Houtstraat en de reconstructie van de Gedempte Oude Gracht.
- De integrale handhaving in de openbare ruimte
- Een herijking van de overlegstructuur met externen in het Centrum

e. Haarlem Oost: de Amsterdamse buurten

Bestuurlijk verantwoordelijk: wethouder Hilde van der Molen
 Ambtelijk verantwoordelijk: stadsdeelregisseur Menno Evers

Pilotgebied Amsterdamse buurten	aantal inwoners	7047
	aantal woningen	3619

Typering wijk

De eerste woningen in de Oude Amsterdamsebuurt zijn eind 19^e eeuw gebouwd. In de jaren 20 van de vorige eeuw is de Nieuwe Amsterdamsebuurt gebouwd.

De twee buurten maken onderdeel uit van “de Zomerzone”, opgezet om in het kader van het Ontwikkelingsprogramma Haarlem in samenspraak met bewoners en belanghebbenden vorm en inhoud te geven aan het Grotestedenbeleid in Haarlem Oost.

In delen van de wijk is de funderingsproblematiek aangepakt, is met nieuwbouwprojecten gestart en zijn of worden voor gebieden als het DSK-terrein en de Prins Bernhardlaan Noord ontwikkelingsplannen uitgewerkt.

De Amsterdamse Buurten behoren tot de meest versteende buurten van Haarlem. Bewoners zijn erg betrokken bij hun buurt; er zijn verschillende allianties gesloten die de leefbaarheid in de wijk bevorderen. Er is een aanwijsbaar tekort aan groen en voorzieningen voor jongeren.

In de Amsterdamse buurten komen de volgende thema’s in aanmerking voor het opnemen in een wijkcontract:

- Beheer van de buitenruimte
- Kleinschalige groenprojecten
- Participatie van wijkbewoners
- Het omgaan met en aanpakken van ongewenst gedrag
- Voorzieningen voor jongeren

9. De aanpak per pilot

De pilots zijn erop gericht om ervaring op te doen met een nieuwe vorm van wijkaanpak., waarvan het sluiten van een wijkcontract een essentieel onderdeel vormt.

De nieuwe wijkaanpak wil zoveel mogelijk recht doen aan verschillen per wijk. Dit betekent dat inhoud en werkwijze aanzienlijk kunnen verschillen. Wijkenquêtes, wijkbudget en wijkcontracten zijn echter vaste ingrediënten.

Gezien de korte voorbereidingstijd en het experimentele karakter van de pilots zal gekozen worden voor een aanpak, waarin deze instrumenten op nog beperkte schaal worden uitgetoetst. Om al snel resultaten te kunnen boeken zal optimaal gebruik worden gemaakt van bestaande instrumenten, zoals de Leefbaarheidsmonitor. In de Leefbaarheidsmonitor 2007 worden de pilotgebieden afzonderlijk benoemd, zodat de gegevens gebruikt kunnen worden als nulmeting voor de pilots.

Hieronder volgt in schema een stappenplan voor de aanpak voor de pilots:

1 Stedelijke bijeenkomst (medio januari)

Na vaststelling van de notitie zullen op stedelijk niveau alle belanghebbenden geïnformeerd worden over de voornemens van het college voor de nieuwe wijkaanpak, waaronder de start van pilots

- 2 *Start projectteam (februari)*
Met de bewoners en professionals in de ‘pilotwijken’ wordt per pilot een projectteam geformeerd. Het projectteam buigt zich over inhoud, organisatie en werkwijze van de pilots. Het projectteam stelt de wijkenquête op. (februari 2007).
- 3 *Wijkenquête (februari-maart)*
In de wijkenquête worden bewoners opgeroepen om voorstellen te doen voor projecten op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Hierbij wordt met name een beroep gedaan op de eigen inzet van bewoners bij de aanpak van een probleem.
- 4 *Verwerking enquête resultaten (maart/april)*
De informatie uit de enquête wordt door het projectteam verwerkt tot een overzicht van projecten die in de contractperiode in het betreffende gebied voor uitvoering in aanmerking komen. Het gaat dan met name om projecten die slechts in samenhang en samenwerking met bewoners, gemeente en partners tot een oplossing kunnen worden gebracht.
- 5 *Wijkbijeenkoms (april)*
Tijdens een wijkavond worden deze projecten ter prioritering aan de wijkbewoners voorgelegd.
- 6 *Wijkcontract (mei)*
Het projectteam werkt de gekozen projecten uit tot een wijkcontract, waarin de afspraken met alle partners worden vastgelegd. Dit resulteert in een definitief wijkcontract dat in mei 2007 door alle betrokken partijen wordt ondertekend.
- 7 *Uitvoering wijkcontract (mei 2006-december 2008)*
Tijdens de uitvoering van het wijkcontract wordt door het projectteam periodiek de voortgang bewaakt.

De ervaringen die worden opgedaan met het sluiten van de wijkcontracten vormen de input voor het sluiten van wijkcontracten voor vijf nieuwe wijken die per 1-1-2008 van start gaan.

9. Wijkcontracten en wijkuitvoeringsprogramma’s

Een onderdeel van de nieuwe wijkaanpak is het jaarlijks opstellen en verspreiden van wijkuitvoeringsprogramma’s. In de wijkuitvoeringsprogramma’s zijn de reguliere, geplande activiteiten opgenomen van de gemeente en van de relevante partners (corporaties, welzijnsinstellingen, etc.). De wijkuitvoeringsprogramma’s geven de bewoners overzicht van en inzicht in alle activiteiten die de gemeente en de partners in dat betreffende jaar binnen hun reguliere activiteiten in de wijk gaan uitvoeren. Deze wijkuitvoeringsprogramma’s zullen in clusters voor alle wijken in Haarlem worden opgesteld. Bij het opstellen van de wijkuitvoeringsprogramma’s zal aangesloten worden bij de ervaringen die we daarmee afgelopen jaar opgedaan hebben in de Zomerzone. In de Zomerzone wordt onderzocht op welke wijze het wijkuitvoeringsprogramma gekoppeld kan worden aan het wijkcontract.

De afspraken over uit te voeren activiteiten in de tweejarige wijkcontracten vormen een aanvulling op de wijkuitvoeringsprogramma’s.

Wijkcontracten en uitvoeringsprogramma’s vormen samen een integraal overzicht van maatregelen en acties die uitgevoerd worden om verbeteringen in de betreffende wijk tot stand te brengen.

10. Budgetten voor de wijkaanpak

Er zijn verschillende budgetten betrokken bij de nieuwe wijkaanpak:

- reguliere budgetten van de gemeente. De activiteiten die van deze budgetten worden uitgevoerd worden opgenomen in de wijkuitvoeringsprogramma’s. Het is van belang dat de gemeentelijke reguliere budgetten in de toekomst flexibeler worden ingezet, waardoor op termijn ook een deel van deze budgetten kan worden ingezet voor de uitvoering van de wijkcontracten.

- Partners leveren in onze visie een belangrijke bijdrage aan de wijkaanpak. Met hen gaan we in overleg hoe we hun reguliere activiteiten op kunnen nemen in de wijkuitvoeringsprogramma's en hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan het te sluiten wijkcontract.
- Het momenteel beschikbare Leefbaarheidsbudget (stadsbreed € 290.000,=) wordt in de nieuwe wijkaanpak omgevormd tot een algemeen budget ter ondersteuning van bewonerinitiatieven in alle wijken, waar in samenspraak met de bewoners en hun organisaties over beschikt kan worden.
- Wij willen ook budgetten die beschikbaar zijn voor bewonersondersteuning betrekken bij de uitvoering van de nieuwe wijkaanpak. Hierover komen wij met aparte voorstellen.

De raad heeft voor 2007 (en volgende jaren) een bedrag van € 250.000,= beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de nieuwe wijkaanpak. Dit budget stellen wij in 2007 als bewonersbudget beschikbaar ten behoeve van de uitvoering van de buurtcontracten in de vijf pilots (€ 50.000,= per pilot voor de hele contractperiode). In 2008 is dit bedrag beschikbaar voor de dan 5 nieuw aan te wijzen wijken.

De regulier beschikbare € 290.000,= zullen in 2007 en 2008 als bewonersbudget ingezet worden voor alle wijken in Haarlem.

Voor de invoering van de nieuwe wijkaanpak is incidenteel in 2007 ook nog een budget van € 70.000,= beschikbaar voor communicatieactiviteiten die de subjectieve veiligheidsgevoelens van bewoners kunnen beïnvloeden. Voorgesteld wordt om ook dit budget te betrekken bij de uitvoering van de wijkcontracten in de vijf pilot-wijken.

11. Wat betekent de nieuwe wijkaanpak voor bewoners?

Een van de uitgangspunten van de nieuwe wijkaanpak was dat uitgegaan wordt van de positie en de belangen van de bewoner. De buurtbewoners zijn samen met de gemeente en diverse andere organisaties samen verantwoordelijk. Concreet betekent de nieuwe wijkaanpak voor bewoners vooral meedoen en waar mogelijk initiatief nemen.

- samenspel van actieve mensen die in de wijk van alles aanpakken en de professionals die mensen begeleiden, ondersteunen, de weg wijzen, etc.
- samenwerken met organisaties als gemeente, politie, corporaties, welzijnswerk.
- Meepraten, adviseren en gehoord worden in gestructureerd overleg binnen de wijken.
- Inbreng van hun deskundigheid over de eigen woonomgeving.
- Een gelijkwaardige positie van de wijk in onderhandelingen met de gemeente en andere instanties.
- De beschikking over een eigen budget voor het oplossen van kleine problemen.
- Zo mogelijk zelf de handen uit de mouwen steken.

12. Groeimodel: nu niet dichttimmeren

Met de aanscherping van de wijkaanpak willen wij een nieuwe impuls geven aan de versterking van de betrokkenheid, zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid van bewoners voor hun directe woon- en leefomgeving. Wij verwachten dat deze nieuwe manier van werken een belangrijke bijdrage zal leveren aan het peilen van behoeften en het vergroten van het draagvlak voor het beleid op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Maar ook fungeert deze vernieuwde aanpak als een belangrijk fundament voor de verdere ontwikkeling van een prestatie- en klantgerichte organisatie.

Wij hebben in deze notitie een beeld geschetst van de Haarlemse wijkaanpak. Wij hebben ervoor gekozen om niet te wachten met de start totdat alles in de puntjes is geregeld. Kenmerk van de aanpak is juist dat de concrete uitwerking plaats vindt in overleg met bewonersorganisaties en andere partijen.

We beseffen dat er in deze nieuwe aanpak een aantal kwesties zijn die vragen om een nadere uitwerking (organisatie bewonersondersteuning, de rol van het opbouwwerk, de organisatieverandering in samenhang met de formatiereductie, de inzet van budgetten, de taken en bevoegdheden van de verschillende deelnemende partijen, etc.).

We hebben er nu bewust voor gekozen om op basis van deze hoofdlijnen van start te gaan en werkende weg tot een gezamenlijke nadere invulling te komen.

13. Samenvatting

Overeenkomstig de afspraken in het Coalitieakkoord gaan wij het wijkgerichte werken aanscherpen. Essentieel element daarin is het sluiten van wijkcontracten. De essentie van een wijkcontract is dat daarin een verbinding tot stand wordt gebracht tussen bewonerswensen én het aanbod vanuit de gemeentelijke organisatie en partners die in het wijkgerichte werk in Haarlem actief zijn.

We beginnen in 2007 met het sluiten van wijkcontracten in 5 wijken.

Noodzakelijke voorwaarde voor de nieuwe aanpak is de betrokkenheid van bewonersorganisaties en partners als corporaties, politie, welzijnswerk, etc.

Onze voorstellen zullen wij dan ook in januari 2007 met hen bespreken.

Daarna wordt gestart met de voorbereiding en uitwerking van de buurtcontracten in vijf pilot-wijken. Op grond van ervaringen in deze wijken willen wij eind 2007 het aantal wijken met wijkcontracten met nog eens 5 uitbreiden. Afhankelijk van de noodzaak en de ervaringen wordt in 2008 besloten of en met hoeveel wijken de wijkaanpak nog verder wordt uitgebreid. Het is in ieder geval onze ambitie om in deze collegeperiode de nieuwe wijkaanpak uit te rollen voor alle wijken die daarvoor in aanmerking komen.

Haarlem, 12 december 2006 /ph